

KAKTUS

og andre **SUKKULENTER**

Nr. 1

Februar 2020

Årgang 55

“Kaktus og andre sukkulenter” udkommer 3 gange årligt i februar, juni og oktober måned, som medlemsblad for Nordisk Kaktus Selskab.

Redaktion: Ellen Christensen, Løvsangervej 9, DK-5700 Svendborg, tlf. 2625 6840

E-mail: emko@christensen.mail.dk

Tryk: LaserTryk.dk A/S P. O. Pedersens Vej 9, DK-8200 Århus N

Selskabets regnskabsår er fra 1. januar til 31. december.

Årskontingent: Digitalt medlem DKK 100,-. Traditionel incl. papirblad DKK 225,-.

Vedr. indbetaling, se nederst på denne side. Alle henvendelser vedrørende medlemskab bedes rettet til sekretæren. About information and membership apply to our secretary.

Terminer for indlevering af artikler og annoncer:

Termine für Anzeigen: Deadlines for advertising:

1. januar, 1. maj, 1. september.

På Årsmødet 2018 blev det besluttet, at annoncer med relation til vor hobby fremover er **gratis** at bringe i bladet.

Hilsen fra redaktøren

Velkommen til 2020.

Vi er trådt ind i et nyt årti og som mange andre, håber jeg,

det bliver lige så godt som det sidste eller måske endnu bedre.

For mig er året begyndt godt. Bladet indeholder korte og lange artikler, sådan som jeg kan lide det. Sidder der en eller flere og tænker, jamen hvorfor er der ikke noget om det, jeg gerne vil vide mere om, så er der kun et svar! Skriv et par ord om det til bladet, for det er netop jer medlemmer, der bestemmer bladets indhold. Jeg venter i spænding!!

Måske kan du blive inspireret af nogle af de artikler, som bringes i dette blad, hvor du dels kommer på besøg i Holland og Sydafrika, kan læse om en udskældt, men alligevel smuk ukrudtsplante og om 50 års kærlighed til en til tider overset sukkulent. Endelig er der invitation til Årsmødet, hvor foreningens ansigt udadtil vil blive et vigtigt punkt. Læs mere om det på side 3 og 21.

God fornøjelse!

Nordisk Kaktus Selskabs hjemmeside:

<http://www.nordiskkaktusselskab.dk>

Selskabets bestyrelse:

Formand: Erik Holm, Skibbildvej 1, Haunstrup, 7400 Herning.
Tlf. 2665 4832.

Sekretær: Finn Larsen, Salbyvej 17, 4600 Køge. Tlf. 2252 3208

Kasserer: Rolf Hohlweg, Nederste Torpenvej 29, 3050 Humlebæk
Tlf. 3020 1175

Fælles E-mail til hele NKS bestyrelse:
nordiskkaktusselskab@gmail.com

Øvrige funktioner:

Webmaster:

Finn Larsen

E-mail: nordiskkaktusselskab@gmail.com

Indbetaling af kontingent:

Danske medlemmer:

Regnr. 1551 Kontonr. 6578713 **eller**
MobilePay på nr. 30135 (obs kun 5 cifre)

Udenlandske medlemmer:

Swift: DABADKKK
IBAN: DK4930000006578713 **eller**
PayPalkonto: nordiskkaktusselskab@gmail.com

OBS!! Husk fulde navn ved indbetaling

Æresmedlemmer:

Hans Keil & Peter Brandt Pedersen

Forsiden:

En skøn, blomstrende *Euphorbia conflens*, som den så ud i august 2014. Det indsatte billede i nederste venstre hjørne, viser hvordan den så ud i september 2019. Et sørgeligt syn, men forståeligt nok efter 5 års tørke. Læs mere på side 10-17. Foto: Ellen Christensen

Formanden har ordet

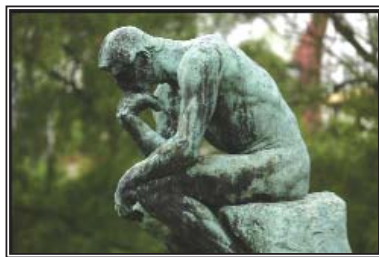
11. januar (skrivende stund) kunne jo sagtens have været en rigtig vinterdag med frost og sne, men den slags dage har der ikke rigtigt været nogen af. Let nattefrost af og til, men det er også alt. I dag har vi tørvejr, men det er alligevel ret mørkt, for skyerne dækker hele himlen. Vinden er frisk, flagvimplerne blafre pænt meget og vinden høres tydeligt, når den passerer gennem trækroneerne.

Jeg er ikke meget for vintertiden. December kan gå an, fordi der er så meget, der muntre en op - også selvom man ikke går så meget op i julen som sådan. Vi har vel alle vores traditioner og mange af os ser familien ekstra meget. Januar derimod! Den måned har altid kunnet få mig i kulkælderens. Måske havde den fået mig ned med nakken igen, hvis det ikke var fordi den gamle her havde organiseret sig et par (ganske vist korte) arbejdsdage. Så alt i alt er livet ganske godt, og man kan allerede se, at lyset er på vej i den rigtige retning igen. Fedt! Jeg synes selv, jeg har ret beskedne ønsker. Gods og guld må gerne være beskedne, men dagslys og drivhustid vil jeg gerne have mere af. Min varmepumpe (installeret først i november) fungerer glimrende og jeg kunne sagtens skrue temperaturen op, så det er til at være derude, og jeg kunne tænde lys, men vi skal jo passe på ressourcerne, så jeg venter pænt til midt i marts, før jeg skruer op til cirka 16°C. Så får jeg mit paradis igen. Jeg kan nu ikke holde mig væk fra drivhuset. En gang om ugen er jeg lige derude for at inspicere og føre regnskab over strømforbruget.

I mellemtiden kan man jo kigge på frø- og plantelister. April-juli er gode måneder at skaffe planter hjem. Det er en tid, hvor min beskedenhed skrider lidt i svinget, må jeg indrømme, men jeg kommer nok til at styre mig alligevel, for jeg kan se, at plantedødeligheden kommer til at være meget lav. De 2-3 planter, jeg har sagt farvel til i vinter, døde ikke pga. vinteren, og alt ser nærmest perfekt ud nu, så jeg forventer en overlevelseshøjde på 99. Holder det stik, er det personlig rekord. Desværre er det ikke mig, der er blevet dygtigere. Drivhuset, isoleringen og varme-

pumpen får hele æren. De af jer, der selv sår planter er vel allerede i gang med det? Ellers kan I jo gøre det nu, når I er færdige med at læse KAKTUS. Jeg sår selv meget lidt i erkendelse af mine manglende kompetencer. Blandt mange andre har for eksempel Köhres, Uhlig og Haage rigtig mange frø til overkommelige priser. Har du ikke et link til dem, så lav en googlesøgning på deres navne + "kakteen". Prøv det nu!

Jyllandskredsens forårsprogram er lagt for længst. Alle er jo velkomne og man kan finde programmet både på hjemmesiden og på Facebook. Mit nytårsønske til jer er, at I alle får benyttet jer af kredsens møder og af årsmødet. De der ikke har prøvet det, skal vide, at I virkelig går glip af noget! Det er mit håb, at vi får flere gjort mere aktive. I "gamle dage" havde vi langt flere kredse. Det må vi gerne få igen. I Jyllandskredsen er vi ofte så mange til møderne, at flere ikke tør byde ind som vært, fordi de simpelthen ikke kan have så mange i deres hjem, men desværre er det svært at få nogen til at tage initiativ til at få stablet en ny kreds på benene. Måske lykkes det i år? Ellers må vi prøve andre initiativer. Vi har allerede et par ideer, men vi har brug for jeres hjælp. Forvent derfor, at vi bruger lidt tid på det på årsmødet. Jeg nævner det nu, fordi jeg ved, at en del af jer ikke tænker ret hurtigt ??, men til gengæld ofte godt. Så sæt de

små grå i gang med tænkeriet. Hvordan får vi flere til at deltage mere aktivt? Hvordan får vi budt nye

medlemmer velkomne og - ikke mindst - hvordan får vi dem til at nyde andet end blot lige bladet? For mig at se, er det mest givende at deltage i de sociale aktiviteter (kredsmøder, årsmøde), så tænk gerne i den retning, men ALLE ideer er velkomne!

Mvh. Erik

Et besøg hos Ubink

Tekst og foto: Palle Buch Carlsen

I en af de Facebook-grupper om kaktus som jeg er medlem af, var der en dag et opslag fra et kaktusfirma der hed Handelskwekerij Ubink B.V. Nysgerrig som jeg er, måtte jeg jo se hvad det var. Det viste sig at være et kaktus- og sukkulentgartneri lidt syd for Amsterdam i Holland. Det er ikke et lille et af slagsen, for de råder over 60.000 m² drivhuse, plus Ubink Tenerife der er et frilandsgartneri, hvor de råder over 250.000 m² med kaktus og sukkulenter. Firmaet sælger kun en gros, og der er ikke adgang for private undtagen 1 dag om året, nemlig den første lørdag i juni.

Da der så kom et opslag om åbent hus i 2019, snakkede jeg med Hans Jørgen på et af Jyllandkredsens møder, og vi syntes det kunne være spændende at se sådan et gartneri. Det endte med at HJ kiggede lidt mere på deres

Cirka havdelen af boderne fra Succulantas medlemmer

Stor flot plante i en af boderne til 15 euro. I baggrunden ses cafeteriet, hvor man kunne købe en kop kaffe og en sandwich.

hjemmeside, og der fandt ud af, at en del af Succulanta (den hollandsk/belgiske kaktusforening) ville være der med salgsstande. Så lød det jo endnu mere spændende.

På det næste kreds-møde aftalte vi at gå videre med ideen, og HJ gik i gang med at finde overnatning til os, og jeg gik tigger-gang til chefen for at få en fridag. Både hotellet og fridagen lykkedes og fredag den 31. maj kl. 06.00 startede vi mod Holland.

Op lørdag morgen, morgenmad og afsted til Ubink, som lå ca ½ times kørsel fra hotellet. Selvom vi var der i god tid, var der allerede mange biler, men heldigvis havde de sendt P-vagter ud til at dirigere os til en P-plads.

Da vi kom ind blev vi mødt af ca. 40 stande med lækkerier fra Succulanta's medlemmer. Der var mange dejlige planter og

mange af dem til særdeles rimelige priser. Nogle af dem var meget specialiserede, en havde f. eks. 20-30 forskellige *Adromiscus*. Da vi havde købt det mest nødvendige på standene og fået et par kasser lagt i bagagerummet på bilen, gik vi en runde i gartneriet. Langt det meste var uinteressant fra et samlersynspunkt, men hvis man var ude efter en stor *Dioscorea*, en *Melocactus* med cephalium eller andre store planter, så var der et stort udvalg til meget rimelige priser. Desuden kunne man købe jord, gødning og potter i alle størrelser.

Ud over de store specielle planter, var gartneriet ikke spændende hvad angår udvalget, men det var fascinerende at se hele borde med tusindvis af én slags. Og at gå og kigge på hvor forskellige de kunne falde ud fra det samme parti frø.

Melocactus
i 15 cm potter.
Planterne var
fra 20-25 cm i Ø.
Der var rigeligt til alle
og de kunne fås både
større og mindre.

Dioscorea
i 35 cm potter til 125 euro,
og der kunne blive
en til alle dem,
der havde lyst.
Kneb det med
pladsen derhjemme
kunne de også fås
i 25 cm potter.

Ved siden af ses
lidt af de "små" Agaver.
Der var Agaver,
Aloe, Beaucarnea,
søjlekaktus op til 5 m og
masser af andre store
planter.

Her varierede udvalget af,
hvornår de sidst
havde fået en ladning
hjem fra Tenerife.

En del var også stiklingformerede
og et bord fuld af *Chamaecereus* i én farve,
tager sig nu også godt ud.

Et bord med *Lophophora* var der også plads til

De allestedsnærværende "jordbærkaktus"
var der naturligvis også,
og selv de tager sig godt ud i de mængder,
og lige i nærheden kunne man så støde på
en lille flok lidt mere samlervenlige planter.

Ubink havde også et kæmpe udvalg i *Echeveria*
(?) kultivarer for dem der kan fristes af den
slags.

Ved 14-tiden fik vi fyldt kaffekrusene i cafeteri-
et og satte kursen hjemad mod Danmark, hvor
vi var omkring kl. 24.

Et besøg kan varmt anbefales. Alene det at se et
så stort gartneri, og deres udvalg af store
planter var en oplevelse, og standene fra
Succulenta gjorde det også plantemæssigt til en
god tur.

Næste Åbent Hus er den 6. juni 2020

Ukrudt, eller.....?

Tekst og foto: Hanna E. Hansen

Spørg Dieter Herbel (1), spørg J. Riha & R. Subik (2) eller endog spørg Gordon Rowley: *Oxalis carnosa* er en sukkulent, som alle andre sukkulenter i vore samlinger! Gordon Rowley siger godt nok, at "*Oxalis carnosa* kan være en pest i drivhuse og samlinger". Det kan jeg i hvert fald skrive under på.

Jeg ved ikke, hvornår eller hvordan den fik inficeret min samling. Sandsynligvis via et skjult frø i en indkøbt plante. Men jeg lagde da mærke til små planter med kløverblade og søde, gule blomster hist og her. Jeg vidste ikke, hvad det var, så jeg lod dem være i første omgang. Det var en fejltagelse. Hjemkommet fra ferie kunne det konstateres, at der var kløver overalt! Så gik en større lugeproces i gang, og det var lettere sagt end gjort: småplanterne kunne trækkes op i ét stykke, men for større planter gjaldt det, at den sprøde top knækkede af, mens roden blev siddende. Og ugen efter var den der igen.

Nå, jeg fik identificeret bæstet, og på nettet kan man oven i købet se, at den er til salg!!! Så blev der ellers plantet om og fjernet rodknolde. (Måske skulle jeg have sat planterne til salg på nettet, i stedet for at kassere dem.) Der dukkede vedvarende nye frøplanter op, men efter års indsats fik jeg reduceret bestanden til ét eksemplar: det viste sig, at et frø var spiret inde mellem

sideskuddene på min store *Mammillaria hidalgensis*. Det eksemplar kunne kun fjernes, hvis *M. hidalgensis* kom ud af potten, og en stor, tung og meget stikkende plante.....! Så toppene og ikke mindst blomsterne blev et par år igennem fjernet med en pincet. Her i sommer fik jeg dog taget mig sammen. Planten blev bakset ned på gulvet, og løsnet fra potten, og kalorius kom endelig UD! Og så stod jeg der med en spøs knold.

Og så var det jo at mit sentimentale jeg tog over: Nu havde den tapre plante overlevet trods talrige dekapiteringer og oven i købet vokset sig stor! Ergo den blev plantet med knolden over jorden, som det anbefales både hos Rowley og i diverse artikler på nettet. Men alle blomsterne bliver altså fjernet, så snart de er ved at overgå til frøstadiet, og før ferien bliver alle anlæg for blomster også hakket af, og planten anbragt i isolation. Der skal være en kant. (Så NEJ, forvent hverken frø eller anden form for afkom fra mig!)

Referencer:

- 1) Dieter Herbel: *Alles über Kakteen*, Südwest Verlag, München 1980, p.311.
- 2) J. Riha & R. Subik: *Den store bog om kaktus og andre sukkulenter*, Hernov 1987, p. 343.
- 3) Gordon D. Rowley: *Caudiciform & Succulents*, Strawberry Press 1987, p.211

Invitation til NKS årsmøde d. 22. - 23. august 2020 på Dalum Landbrugsskole

NKS indbyder hermed alle medlemmer til årsmøde 2020. Årsmødet og generalforsamlingen afholdes lørdag den 22. august på Dalum Landbrugsskole i Odense med mulighed for overnatning til søndag den 23. august. Alle medlemmer af NKS er velkomne til at møde frem til generalforsamlingen uden at skulle deltage i det øvrige arrangement. Hvis man kun deltager ved generalforsamlingen er dette selvfølgelig gratis.

Vi tilbyder som vanligt en særlig rabat til de medlemmer, som deltager i hele arrangementet, og som skal krydse Storebæltsbroen. NKS giver en rabat pr. deltagende bil, som svarer til den ene brobillet. (Rabatten udbetales efter årsmødet).

Som sædvanlig vil der være plantesalg ved årsmødet, og det er altid spændende med mange fine planter til salg. Der er også mulighed for at lave byttehandel. Har du stiklinger, du gerne vil af med, så bring dem med til årsmødet og byt eller forær dem væk. Der vil være adgang til plantesalget for interesserede, som endnu ikke er medlem af NKS. Der vil blive annonceret på Facebook om dette.

Hvis du er nyt medlem af NKS og ikke før har deltaget i et årsmøde, så er her en superchance for dig. Du kan få en hyggelig snak med os kaktus- og sukkulentnørdere og få råd og vejledning om alt inden for kaktus- og sukkulentområdet, og tillige erhverve spændende planter til en meget fornuftig pris.

Plantesalg ved Årsmødet 2019

Tid og sted:

Lørdag den 22. august 2020

Dalum Landbrugsskole i Odense

Landbrugsvej 65, Hjallesø, 5260 Odense S.

Telefon: 66 13 21 30

<http://dalumls.dk>

Mail: tr@dalumls.dk

Hvis man ønsker det, kan man bestille overnatning allerede fra fredag. Kontakt selv Dalum Landbrugsskole om dette.

Tilmelding:

Bindende tilmelding

senest mandag den 3. august 2020 til:

nordiskkaktusselskab@gmail.com

eller til

Sekretær Finn Larsen på tlf.: 22523208

Husk også at fortælle, hvor mange meter salgsbord du vil have, hvis du skal sælge eller bytte planter.

Meddel også, hvis du skal have vegetar- eller diætmenu. (gebyr DKK 20,-)

Priser:

Angiv tydeligt, hvad din indbetaling dækker af punkterne nedenfor:

DKK 580,- pr. person, hvis man kun deltager lørdag. Prisen inkluderer formiddagskaffe m/brød, frokost + øl eller vand, eftermiddagskaffe med brød, aftensmad + øl eller vand, aftenskaffe m/kage.

DKK 1017,- pr. person, hvis du også vil overnatte. Prisen er for deltagelse hele lørdagen samt overnatning i delt dobbeltværelse.

DKK 1127,- pr. person. Prisen er for deltagelse hele lørdagen samt overnatning i enkeltværelse. (Sengelinned er inkluderet i prisen)

For overnattende gæster tilbydes ost og rødvin-arrangement lørdag aften.

Hvis du kun har mulighed for at deltage en del af lørdagen og derfor kun ønsker delvis forplejning, kan vi sagtens lave individuelle aftaler til en særlig pris. (Se prislisen nedenfor). Du tilmelder som de øvrige, men angiv venligst tydeligt, hvad du ønsker at betale for.

Prislise for delvis deltagelse ved årsmødet:

kl. 10.00 Formiddagskaffe m/brød kr. 45

kl. 12.00 Middagsmad + en øl/vand kr. 195

kl. 15.30 Eftermiddagskaffe m/brød kr. 45

kl. 18.00 Aftensmad + en øl/vand kr. 195

kl. 19.30 Kaffe m/kage kr. 45

Deltager du ved foredraget bliver du pålagt et gebyr på kr. 55,- for leje af lokale.

Betaling:

Ved tilmelding -

eller senest mandag den 3. august indbetales deltagergebyret på nedenstående konto:

Danmark:

Reg.nr. 1551 og Konto nr: 6578713 eller med MobilePay/MyShop til Nordisk Kaktus Selskab. Du betaler med koden: 30135. Skriv venligst dit fulde navn i beskedfeltet, så vi kan se, hvem der har indbetalt.

Sverige og Norge:

Danske Bank, Holmens Kanal 2-12, DK-1092 København K.

SWIFT: DABADKKK

IBAN: DK4930000006578713

HUSK:

I Sverige og Norge skal indbetaler betale alle bankgebyrerne.

Du kan betale billigere med PayPal til: nordiskkaktusselskab@gmail.com

I Norge og Sverige skal du tilføje 4 % til gebyr for valutaomregning til Paypal.

NKS bestyrelse: Erik, Rolf og Finn

Program for Årsmødet d. 22. - 23. august

Lørdag den d. 22. august:

Kl. 10.00-10.30: Registrering samt opstilling af planter. Her serveres som vanligt kaffe + ostemad.

Kl. 10.30-12.00: Generalforsamling med dagsorden ifølge vedtægterne. Forslag, der ønskes behandlet på generalforsamlingen, skal være bestyrelsen i hænde senest 3 uger før mødet.

Efter generalforsamlingen vil vi gerne invitere jer til en workshop, hvor vi gerne vil høre jeres forslag til, hvordan NKS kan blive bedre til at holde på nye medlemmer. Vi stiller spørgsmål til jer i grupper, og jeres svar skal inspirere medlemmerne såvel som bestyrelsen i det videre arbejde med dette. En del af jeres gode ideer vil blive bragt i vores medlemsblad.

Kl. 12.00-13.00: Frokost/lunch + en øl eller en vand.

Kl. 13.15-15.00: En beretning om fem ugers rejse til Sydafrika og Namibia

Kl. 15.30-17.30: Plantesalg, også for ikke-medlemmer. Kaffe og kage.

Kl. 18.00-19.20: 2-retters middag + en øl/vand. Vin er for egen regning.

Kl. 19.30-21.00: Kaffe + Dalums hjemmebag.

Kl. 21.00-??: Ost og rødvinarrangement + socialt samvær.

Søndag den 23. august:

Morgenbuffet og hjemrejse for dem som har valgt at overnatte.

Værelset skal forlades senest kl. 9.00

Vi glæder os til årsmødet 2020!

Bestyrelsen i NKS

Hvordan påvirker klimaforandringer sukkulenter?

Tekst: Michael Nielsen

Foto: Ellen Christensen

Vi får rigtig meget information omkring klimaforandringer i disse år. Målsætningen er at reducere CO₂ udledningen markant, således at man kan holde en forventet gennemsnitlig temperaturstigning på mellem 1,5 og 2°C på globalt plan. Hvis det ikke sker, forudser man dramatiske ændringer i vores klima såsom mere tørke nogle steder og oversvømmelser andre steder, samtidig med langt mere voldsomt vejr.

Men spørgsmålet er, om man ikke allerede nu kan se tegn på forandringer? Nedenfor er en artikel fra DR fra den 2. december 2019. Den omhandler et område i Sydafrika, og netop Sydafrika har vi besøgt et par gange. Det kunne derfor være interessant at se på, hvorledes omtalte tørke har påvirket sukkulenterne, velvidende at det bare er planter og ikke mennesker! Men planter er dog føde.

I Graaff-Reinet har det ikke regnet i fem år

FN har udpeget det sydlige Afrika til et brændpunkt for klimaforandringer

Siden februar har der ikke været vand i vandhanerne i den sydafrikanske by Graaff-Reinet.

- Der er intet, siger en af byens ældre beboere Joice Williams. Sammen med mange andre er hun mødt op for at få udleveret vand af en hjælpeorganisation, der hver dag kører vand ud til borgerne. Der bliver kun udleveret til det allermest nødvendige, og der er for eksempel ikke nok til bad og toilet, fortæller Joice Williams.

Byen, hvor der bor 40.000 mennesker, har ikke fået regn i fem år. Indbyggerne er vant til lange perioder uden regn, men ikke så lange.

- Jeg har aldrig oplevet noget lignende, siger Corene Conradie, der er projektleder i nødhjælpsorganisationen Gift of the Givers.

- Vand er efterhånden ligesom guld. Folk er så desperate, at de vil slå for det, siger hun.

Brændpunkt for klimaforandringer

Flere steder i det sydlige Afrika er lige nu ramt af den voldsomme tørke, og FN's fødevareprogram (WFP) har advaret om, at 11 millioner mennesker i området risikerer at sulte. Det gælder blandt andet i Sydafrikas fattige nabolande Zimbabwe og Mozambique, der tidligere på året også blev hårdt ramt af cykloner.

Mere end 200 elefanter er døde af sult og tørst i Zimbabwes nationalparker. (Foto: ZINYANGE AUNTONY © Scanpix)

Kilde: DR net nyheder den 2. december 2019.

RAINFALL	
2009 - 223 mm	JAN - 7 mm
2010 - 135 mm	19 FEB - 35 mm
2011 - 479 mm	27 FEB - 29 mm
2012 - 132 mm	16 MAR - 6 mm
2013 - 58 mm	17 MAR - 3 mm
	23 MAR - 6,5 mm
	25 MAR - 14 mm

Solitaire er beliggende i Namibia.

Da vi besøgte stedet i 2014, så vi denne tavle, hvor de havde noteret nedbørsmængden gennem de seneste år.

Desværre stod der ikke noget på tavlen i 2019, det kunne ellers være interessant at se udviklingen op til i dag!

Konstruktionen sukkulent

I NKS interesserer vi os for både kaktus og andre sukkulenter, som også er titlen på vores blad. Det vil sige, at vi i vores hobby fokuserer på sukkulente plantearter. Så hvad er en sukkulent? Da jeg for frygtelig mange år siden læste biologi på Københavns Universitet havde jeg en bog som hed: "Dictionary of Biological Terms" af J. H. Kenneth. Slår man op under succulent står der: Full of juice or sap. Altså fuld af væske eller plantesaft. Så ganske simpelt er en sukkulent fuld af plantesaft.

Det betyder, at en sukkulent er konstrueret til at indeholde en større mængde plantesaft i deres planteceller end andre planter. Og hvorfor nu det? Jo det er ganske smart, da omtalte planter ofte vokser i områder med skiftende nedbør og tørke. Det betyder, at planter, når det regner, måske typisk en eller to gange om året, kan opsuge større mængder vand, som de så gemmer til tørken resten af året. På den måde kan de overleve længere tørkeperioder.

Cheiridopsis

Euphorbia tuberculata

Det sydlige Afrika og nedbør

Jeg vil i denne artikel koncentrere mig om Sydafrika og Namibia, som er de områder, vi har rejst i. Det typiske billede i de lande er et nedbørsmønster, som er noget forskelligt fra område til område, men der hvor vi har været, kom der typisk regn i foråret, som er september, grundet vi er på den sydlige halvkugle. Andre områder kan have andre nedbørsmønstre som eksempelvis regn i februar.

Da vi besøgte området Western Cape i Sydafrika i august - september i 2014 havde det faktisk lige regnet, hvilket var mere eller mindre normalt. Det betød naturligvis, at området var grønt og frisk. De mange forskellige planter stod i fuldt flor. Det gjaldt eksempelvis portulakker og de mange sukkulente arter som *Euphorbia*, *Tylecodon*, *Sarcocaulon*, *Mesembryanter* etc. Det samme gjorde sig gældende i andre områder blandt andet på Luderitz halvøen i Namibia. Et fantastisk syn man aldrig glemmer.

Mesembryant-mark i en flot lilla farve

Sarcocaulon patersonii

Derfor var det med store forventninger til gen-synet med Sydafrika og Namibia, at vi i september - oktober 2019 besøgte mange af de samme områder. Men ved ankomsten blev vi trist til mode. Vi kunne godt se, at det så tørt ud. Vi talte med en del lokale, og de kunne bekræfte, at det ikke rigtigt havde regnet, siden vi var der sidst for 5 år siden. Så artiklen fra DR som jeg

refererede til i begyndelsen talte desværre sandt. Men hvordan har så op mod 5 års tørke påvirket sukkulenterne? Det vil jeg prøve at dokumentere gennem billeder af sukkulenter fra 2014 (foto i ve. spalte) holdt op mod de samme arter og lokaliteter fra 2019 (foto i hø. spalte). Har deres evne til at opmagasinere væske/plantesaft været deres redning?

Billeder fra 2014

Billeder fra 2019

De blomstrende marker (*Campanulaceae*, på dansk Klokkeblomstfam.) var denne gang næsten usynlige

Flot blomstrende *Euphorbia confluens* og efter 5 år næsten tørret væk

Smuk og saftspændt *Euphorbia fasciculata* og nu indsunken, men dog i live

Tylecodon wallichii med kraftige grønne blade er bestemt kønnere end den helt indtørrede plante

Kraftig *Euphorbia melanohydrata* overfor et sandblæst og trist eksemplar

Blomstrende *Sarcocaulon crassicaule* i modsætning til den døde, der støtter sig op af *Euph. multiramosa*

Saftspændt *Conophytum* i fuld sol contra den th. hvor "vinduet" er helt indsunken

Det er svært at se *Euphorbia schoenlandii* og *Aloe* på billedet tv. på grund af den omgivende vegetation, det er til gengæld meget nemt at finde dem på billedet th.

Quaqua mammillaris er smukkeste i live, måske er der stadig håb for planten th.

Euphorbia stapelioides var grøn og saftspændt i 2014, nu er der kun enkelte led tilbage

Så påvirker klimaforandringer sukkulenter?

Klimaforandringer, der som disse har resulteret i over 5 års tørke i dele af det sydlige Afrika, har påvirket sukkulenterne, som det tydeligt fremgår af ovennævnte billeder fra 2014 og 2019. Tager man et øjebliksbillede af 2019 er

det min vurdering, at påvirkningen af sukkulenterne kan opdeles i:

1. Sukkulenter som er døde
2. Sukkulenter som er stærkt tørkeramt/delvis døende
3. Sukkulenter som ikke er påvirket

Euphorbia hamata i fuld flor i modsætning til nu, hvor stænglerne er næsten tørret helt ind

Stænglerne på *Hoodia gordonii* var tykke og saftspændte i 2014, nu er de tynde som følge af vandmangel

Aloe pearsonii saftspændt og smuk i kultur (have i Sendlingdrift) og i naturen, tørre og visne. Begge 2019

I kategori 1 finder vi typisk sukkulenter med stængler/arme. Det kan være flere *Euphorbia* af medusae-typen, *Hoodia*, *Tylecodon*, *Sarcocaulon*. Selv hvis der kom vand nu er skaden sket, men vi kan håbe, de har smidt frø, som ligger og venter på regn.

I kategori 2 finder vi som i kategori 1 *Euphorbia* af medusae-typen, hvor det typisk er alle armene, som er tørret væk. Selve hovedet vurderer jeg stadig som levende, så hvis der kommer vand, vil de nok skyde igen. Ligeledes *Aloe pearsonii* som nok også vil skyde igen, hvis den

får vand. Men generelt gælder det, at selvom der kommer vand, vil det tage flere år at reetablere den enkelte plante.

I kategori 3 finder vi blandt andre *Mesembryanter*. Årsagen til det kan være flere forhold. De er ofte kugleformet, hvilket betyder de kan indeholde mere væske pr. cm³ end en stængelformet sukkulent. Derudover tørrer mange ud efter blomstringen (*Lithops*, *Conophytum*, *Argyroderma* etc), så den har en naturlig beskyttelse mod solen og fordampning gennem den visne overhud, indtil det nye blad året efter skyder frem. Ovennævnte er som nævnt et øjebliksbillede fra 2019. Kommer der stadig ikke regn vil sukkulenterne i kategori 2 og 3 langsomt bevæge sig over i kategori 1. Der er grænser for, hvor længe de kan klare sig med den allerede opmagasinerede mængde saft de har i dag.

Andre følgerikninger ved langvarig tørke - området omkring Richtersveld nationalpark

Et af vores mål med turen i 2019 var at foretage en tur ind i hjertet af Richtersveld Nationalpark, som ligger i det nordlige Sydafrika på grænsen til Namibia og omkring Orange floden. Det lykkedes ikke i 2014. Vi havde booket hytter ca. 60 km inde i nationalparken, og selv med en 4x4 bil tog det omkring 5-6 timer at køre de 60 km. Men inden vi nåede så langt, skete der noget bemærkelsesværdigt.

På vejen til Richtersveld skulle vi overnatte i nogle hytter i en landsby kaldet Spogplass. Det var et fint sted med udsigt til Orange floden på den ene side og masser af spændende planter opad bjergsiden. Eneste minus var nok temperaturen som viste ca. 38°C i skyggen. Damen, vi havde lejet hytterne hos, nævnte om aftenen, at det så ud til sandstorm i det fjerne. Det tænkte

Man får et helt andet syn på morgenrøde, når man har oplevet en sandstorm i Sydafrika

På billedet tv. kan vi se rimelig langt frem, det ændrede sig pludselig og vi måtte holde stille i ca. 4 timer

vi ikke nærmere over. Efter en god nats søvn kunne vi om morgenen godt se, at den var helt gal. Himlen havde et rødt skær, og vi kunne kun se ca. 10 m frem. Himmel og jord stod i et af blæst og sand. Vi var strandet midt i en sandstorm. Vi forstod på de lokale, at det ikke var almindeligt med sådan en kraftig sand/støvstorm, men efter det ikke havde regnet i 5 år, var det måske ikke så overraskende? Yderligere en følgevirkning af klimaforandringerne. Vi skulle nå til vores næste destination Sendlingdrift, men det blev en voldsom tur. Pludselig blev det lidt klart i vejret, og så kørte vi måske 1 km, så begyndte sandstormen igen og vi holdt. Et sted holdt vi 4-5 timer, og sad lukket inde i bilen med 38°C udenfor. Omkring os var der strandede biler. Men vi nåede frem og vil aldrig glemme den dag!

***Euphorbia hamata* delvis begravet i sand
- måske er det dens redning,
fordi fordampningen hermed mindskes**

Men hvad betyder en sådan sandstorm for sukkulenterne? Billedet herover viser i hvert fald resultatet. Sukkulenter begravet i sand. Men netop dette er måske ikke så slemt. Det giver beskyttelse mod den brændende sol og reducerer fordampningen i planterne, nu der ikke kommer regn. Når regnen så endelig kommer (?), kan de igen skyde op og sætte blomster.

Afsluttende bemærkninger

Vi har rejst meget de sidste 30 år i Nordamerika, Sydamerika, Afrika og Madagascar for at opleve

kaktus og sukkulenter i deres naturlige miljø. Fremhæves skal naturligvis Mexico, som vi har besøgt 4 gange og sidst i 2009. Første gang var 1981. Her har vi bevidst forsøgt at besøge de samme lokaliteter for at sammenligne, hvad der eventuelt er sket. Og ja, der er sket forandringer gennem de mange år, men det har typisk været, at lokaliteten er omdannet til landbrugsland eller påvirket af vej og boligbyggeri. Der har ikke været tegn på klimaforandringer. Så det, vi har oplevet i Sydafrika, er desværre en ny påvirkning af plantelokaliteterne, drevet af klimaforandringer og skabt af os mennesker gennem den øgede CO₂ udledning.

Klimaforandringerne påvirker os mennesker og dyr, men de er også allerede i gang med at påvirke vores elskede sukkulenter i en ekstrem negativ grad. Det skal der gøres noget ved. Det skal vi alle gøre noget ved.

***Euphorbia namibensis* er en af de planter, der klarer tørken godt. Vi så flere nye frøplanter i 2019**

I Etosha National Park har det været nødvendigt at lave kunstige vandhuller til dyrene pga. tørken

Haworthia attenuata "cv Go'e Gamle"

(1969 - 2019)

Tekst: Peter Brandt Pedersen

Foto: Finn Larsen og Jørgen Mortensen

Ved et bryllup på Als i 1969 traf jeg brudens to fætre. Midnat - og brudeparret forsvandt til velfortjent hvile eller? De to fætre og jeg mente, det var vel tidligt at slutte aftenen, så vi fik os et parti billiard suppleret med det lokale øl med det uimodståelige navn Fuglsang. Efter mange partier og Fuglsange kunne vi høre fuglesang. Inden da havde jeg aftalt at besøge den ene fætter i København, hvor han sammen med sin fader havde en blomsterforretning.

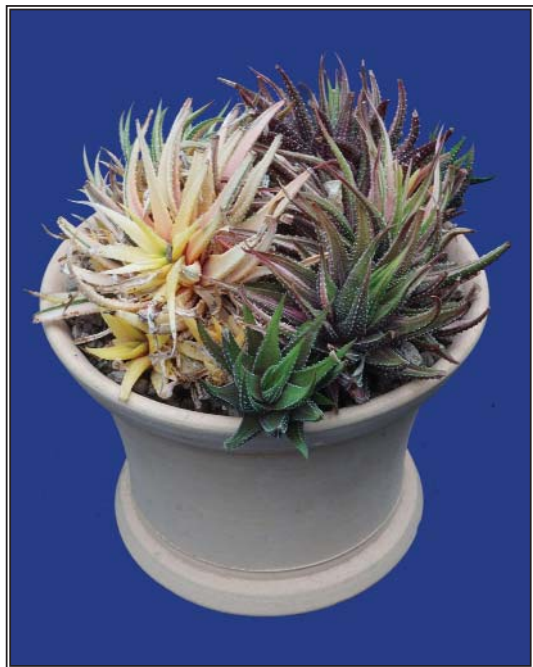
Kom på besøg og hjembragte 4 planter blandt andet *H. attenuata*. Det blev begyndelsen til min nuværende samling på ca. 100 forskellige *Haworthia*'er. Der er egentlig ikke så meget at skrive om denne *Haworthia*. Men alligevel. Den blev købt som *H. fasciata*. På den tid var der mange gule plastikskilte på kaktus og andre

sukkulenter. Formodenlig har man i Holland fået lavet tusinder, og de skulle jo så bruges uanset rigtigt eller forkert navn. Og etiketten var forkert. Litteratur blev indkøbt, og navnet blev ændret. De ligner dog hinanden. Den umiddelbare forskel er *attenuata*'s længere og smallere blad (afhængigt af kultur og pasning) og de hvide "perler" som på *attenuata* er både på overside og underside - *fasciata*'s blad er kortere og mere buet og har "perler" på bladets underside.

Kulturen er ret enkel, lys plads, ikke nødvendigvis fuld sol idet bladene så let bliver mere eller mindre røde, normal sommervanding, men alt efter temperaturen behersket vintervanding. Den vokser rimelig hurtigt, og jeg har skåret masser af sideskud med rødder af gennem tiderne.

Haworthia attenuata

***Haworthia attenuata* med både normale grønne og varigerede blade**

Tiderne skifter og i mange år, for mange år, har den fået lov til at passe sig selv uden ompotning. I foråret var den lidt vel rødlig foroven og brunlig forneden. Ompotningen viste masser af fine rødder, men de fleste var enten sorte eller brune. Svamp? Dårlig pasning? Ikke til at redde en eneste sølle stump. Lidt trist lige i 50-året for dens anskaffelse. Faktisk lidt nostalgisk. Og jeg kunne kun takke mig selv for det.

Hvis jeg skulle skrive en minibog om *Haworthia*, ville jeg reducere antallet til to! Dem med veludviklede trævlerødder og dem med de tykke rød-der. Planter med trævlerødder bør plantes om nu og da. Med en blid hånd, træk lidt i rødder, så de døde falder af, og så i ny jord i potten. Tykke rødder er tit et problem, idet de ikke lever evigt - typiske repræsentanter *H. truncata* og *maughanii*. Kan de bløde døde rødder fjernes uden vold - gør det - gør de modstand lad være. Pot om og hold dem til den tørre side i nogle uger. Der kommer normalt nye rødder, men ikke nødvendigvis fra samme punkt som de

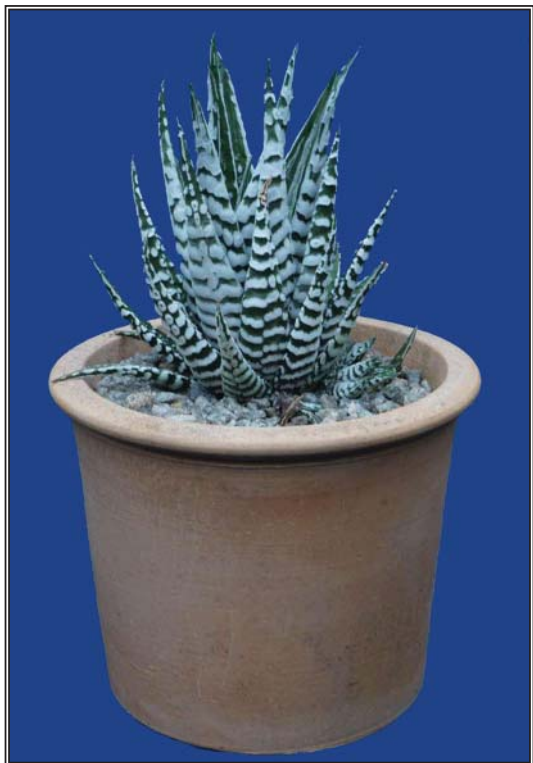
døde/visne - oftest på det nederste lave blad. Og lad det blad sidde! Fjerner man det, så fjerner man alt for tit den nye rod!

Tommelfingerregel for alle planter: fjern aldrig blade der gør modstand!

I årenes løb er der kommet nye *attenuata* 'er til. Jeg fandt - husker ikke længere hvor - en plante, hvor et af skuddene var varigata og gul. Planten danner både varigerede og normale grønne blade. Det er så op til den enkelte, hvor varigeret den skal være. For et par år side var der et tilsyneladende rent gult skud. Gult skud betyder ingen klorofyl - altså ubrugeligt som stikling. Der var to, så jeg skar et af og pottede det op i egen potte. Jeg regnede ikke med noget videre held, og ganske rigtigt så den ringere og ringere ud, brune bladspidser og lidt vanskabte blade. Ved efterårets komme kunne jeg se en ganske tynd grøn stribe i bladmidten. I dag en gul plante med overvejende varigerede blade og enkelt helt gule!

***Haworthia attenuata* med hovedsagligt gule blade**

Haworthia attenuata "White Zebra"

Haworthia attenuata "Big Band"

I de senere år er der dukket nogle varianter/kulturer af *attenuata* op. "Big Band" med nærmest hvide brede bånd i stedet for kun perler. "White Zebra" som navnet meget hvid med striber. Begge blev i nogle år solgt til ret høje priser. Ikke længere da de vokser stort set næsten lige så hurtigt som normalformen.

Ved gartneribesøg bruger jeg tit ret meget tid på at kigge på tilsyneladende ens planter. Jeg har fundet meget lyse næsten hvide former og ret så gule - prøv selv.

Advarsel - ser du f.eks. på Ebay planter, der er mere rød variegata end gul - pas på - det er nok en gul, der har fået meget sol! - den bliver gul senere.

Efterskrift: I Kaktus nr. 3 Oktober 2018 s. 13 skrev jeg om *Parodia gibbulosoides*, der skal være den mest sjældne *Parodia* i kultur og natur. Jørgen Mortensen har fotograferet en population i Bolivia!
Fat mod - den findes!

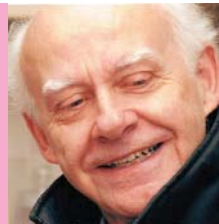

Parodia gibbulosoides. Billedet er taget i Bolivia.
Voksestedet minder en del om
geohintonia's voksested i Mexico

Foråret er på vej

Tekst: med accept fra Flemming Bartig/Ellen Christensen

Foto: Flemming Bartig

Ind imellem får jeg et brev fra Flemming Bartig, en af mine faste leverandører til Kaktusbladet. En del af dem bliver bragt direkte i bladet, mens enkelte er stilet direkte til Michael og mig. Det er netop tilfældet med det, som jeg bringer uddrag fra her. Jeg modtog brevet i foråret 2017 og jeg kom i tanke om dets indhold, da jeg gennemlæste dettes blads udgave af "Formanden har ordet".

Preben mig, at han netop havde fået et par nye kaktus forærende. "Javel", sagde jeg, "i nogen særlig anledning?" "Min 80-års fødselsdag", lød det lakoniske svar. Preben og jeg går godt i spænd sammen. Jeg opfatter os som jævnaldrende, hvad vi også næsten er. Det er da kun ganske få år siden, jeg fyldte 50, synes jeg. Ja, godmorgen!!!

Det er dejligt og livsbekræftende, at vi, som har passeret konfirmationsalderen, stadig holder fast i vore ungdomsinteresser (jeg var kun 19 år, da jeg fik øje på stapeljerne). Måske derfor bekymrer det mig lidt, at vi har så få unge i vor kreds. Men det er sikkert ikke noget, vi kan gøre særlig meget ved. Interessen skal komme "indefra". Sukkulenter er ellers "på mode" i øjeblikket - men jeg giver ikke meget for det. Folk interesserer sig ikke for planterne - de opfatter dem kun som dekoration. Og så måske alligevel er der én hist og pist, som standser op og undrer sig. Når nysgerrigheden er vakt, er der håb.

Flemming vedlagde dette foto fra omtalte sammenkomst hos Bjarne og Laila Kjempff i Løvel, og det viser med al tydelighed en stor interesse for kaktus og andre sukkulenter.

Flemming skrev:

Så er vi vist så småt på vej ind i foråret 2017! Den 9. april afholdtes årets første sammenkomst i Jyllandskredsen. Vi besøgte Bjarne og Laila i Løvel. Jeg fulgtes med Preben Daugaard i hans bil, sådan som vi plejer. Dejligt vejr, solskin, forår og, måske af samme grund, rigtig mange fremmødte. En del nye ansigter, men, besynderligt nok, ingen under 45 år. For en måneds tid siden fortalte

Det var, hvad Flemming skrev dengang, og jeg synes, det er aktuelt i forhold til, hvad formanden gerne vil diskutere på Årsmødet. For hvordan skaber vi den nysgerrighed hos vore kommende medlemmer og hvordan vedligeholder vi den?

Tænk over det til vi ses i august!!

Red.

M E D D E L S E R

• Annonce •

Vores medlem gennem rigtig mange år Kjeld Jacobsen døde 14. december sidste år. Jeg har fået til opgave at sælge hans bogsamling. Der er rigtig mange.

Du kan få listen over bøger pr. e-mail eller send en frankeret kuvert til mig:

Peter Brandt Pedersen,
Tårnbygårdvej 20
2770 Kastrup eller
mail: pbrandt123@gmail.com

Bøgerne sælges til en fornuftigt pris, da hans kone ikke har den helt store interesse for kaktus og andre sukkulenter

Tja, det er måske ikke ligefrem den måde, vi skal tiltale nye medlemmer, men det er nok en god ide, hvis vi viser dem, at vi er interesseret i dem og deres planter!

• Bunden er nået •

Åh, nej - ikke nu igen!

Hun er da også helt umættelig den redaktør! Mon ikke vi skal skifte hende ud?

Hvis nogen af jer tænker sådan, kan jeg godt forstå det, men - hvis ikke I næste gang vil have et blad, hvor kun formanden og jeg (som I kan se på bagsiden) har indlæg, så er I altså nødt til at fatte pennen, tastaturet eller hvad I bruger som kommunikationsmiddel. Jeg mangler i den grad artikler (korte, såvel som lange).

Med venlig hilsen
Ellen

Postfach 1107 D/71385 Kernen
Tel. 07151 41 891 Fax 07151 467 28
email: Uhlig-kakteen@t-online.de
www.uhlig-kakteen.de

55 år

Kaktus og andre sukkulenter

- mere end 2000 arter sjældne planter og frø
- verdensomspændende forsendelser
- skriv efter listen mod betaling af 2 internationale svarkuponer
- besøgende - også i grupper - er velkomne
- løbende tilbuds-supplementer
- detail- og engroshandel

Bliv medlem af Dansk Orchide Klub

Medlemsbladet ORKIDEER
udkommer 6 gange årligt.
Find lokalklubbens hjemmeside
for kommende arrangementer
på www.orkideer.dk

Deltag uforpligtende i et
klubmøde i din lokale orkideklub.
E-mail: aholmen@onedenmark.com

Kaktusgartneriet

Kaktus og sukkulenter på adressen:

Vejlegårdsvej 99, 2625 Vallensbæk

Ved besøg: Ring på **20944946**

Eller mail: **kaktus@paradis.dk**

Hjemmeside:
www.kaktusgartneriet.dk

Følg kaktusgartneriet på Instagram

1992 - 2020, 28 år med RICHTER SUKKULENTEN

Postfach 110411, D-93017 Regensburg,
Germany

Tel+Fax 0049 9409 869245

e-mail: richtersukk@t-online.de

Siden 1992 med forsendelse af mexicanske og vinterhårde kaktus, Agaver, Yucca, Sedum - planter fra egne frø.

Gratis plante - og bogliste - ny udgave er udkommet.

Nye bøger:

Hochstätter(2007): The genera Pediocactus,	
Navajoa, Toumeya	90,-euro
(2007) Astrophytum (germ./ital.)	15,-euro
(2006) Ariocarpus (ital.)	12,-euro
(2005) CHOLLA	12,-euro
(2005) The genus Sclerocactus	70,-euro
(2011) Richter, I: Die Gattung Agave	
- obs, prisen er incl. forsendelse	40,-euro

Pelargonier (en verden for sig)

er andet og mere end "bare"
Dronning Ingrid.

Prøv et gratis nummer af "Pelargonie Nyt"
som udkommer fire gange om året.

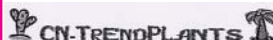

Henvendelse til kasseren
Niels Ejner Carlsen på
tlf. 61740093 eller
mail: thors7@stofanet.dk
Hjemmeside:

www.danskpelargonieselskab.dk

ellensplanteverden.dk

Min blog opdateres - blandt andet med lille
plantebutik - i løbet af
foråret.

Kig forbi for nærmere
information.

QR-kode til NKS hjemmeside

QR-kode til NKS facebook

En lille appetitvækker til næste blad,
hvor jeg vil berette om hvor og hvordan jeg fandt den plante,
som står th. for mig.
Foto: Michael Nielsen

Indholdsfortegnelse for "KAKTUS og andre SUKKULENTER" nr. 1/2020

Formanden har ordet - <i>Erik Holm</i>	side 3
Et besøg hos Ubink - <i>Palle Buch Carlsen</i>	side 4
Ukrudt eller.....? - <i>Hanna E. Hansen</i>	side 7
Invitation til NKS Årsmøde på Dalum Landbrugsskole - <i>Bestyrelsen</i>	side 8
Hvordan påvirker klimaforandringer sukkulenter - <i>Michael Nielsen</i>	side 10
<i>Haworthia attenuata</i> - <i>Peter Brandt Pedersen</i>	side 18
Foråret er på vej - <i>Flemming Bartig/Ellen Chritensen</i>	side 21
Meddelelser.....	side 22